

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.056 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження **Федорчуку Івану Ігоровичу** ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – **«Правовий механізм забезпечення конституційного права на житло»**.

«21» січня 2025 року.

Федорчук Іван Ігорович, 1980 року народження, громадянин України. Освіта вища: у 2014 році закінчив Інститут підготовки професійних суддів Національного університету «Одеська юридична академія». Галузь знань: «Правознавство», спеціалізація: «Адміністративні суди».

Начальник ТСЦ 3243 (на правах відділу м. Бровари) Регіонального сервісного центру у Київській та Чернігівській областях.

Аспірант Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Наукова керівниця: **СТОРОЖУК Ірина Петрівна**, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувач має 10 наукових публікацій, зокрема: п'ять наукові статті, опубліковані в наукових фахових виданнях, визнаних МОН України, та п'ять тез доповідей, оприлюднених на науково-практичних конференціях:

1. Федорчук І. І. Конституційне право на житло як предмет сучасного вітчизняного наукового дискурсу. *Держава і право. Юридичні науки*, 2020. Вип. 87. С. 42–53.

2. Федорчук І. Семантика категорії «організаційно-правовий механізм реалізації конституційного права на житло». *Юридичний вісник*, 2021. № 6. С. 145-152.

3. Федорчук І. І. Правовий елемент організаційно-правового механізму реалізації конституційного права на житло. *Вісник Запорізького національного університету*, 2021. №2. С. 19–26.

4. Федорчук І. Організаційний елемент механізму забезпечення конституційного права на житло в Україні. *Університетські наукові записки*, 2021. № 4 (82) С. 147-156. DOI: 10.37491/UNZ.82.12

5. Федорчук І. Механізм забезпечення конституційного права на житло в Україні та його вдосконалення в контексті російсько-української війни. *Університетські наукові записки*, 2023. № 5 (95). С. 68-81.

6. Федорчук І.І. Основні характеристики та тенденції сучасного вітчизняного наукового дискурсу щодо конституційного права на житло. Матеріали щоріч. міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 2020 р.) : у 3 т. / за заг.

ред. А. П. Савкова, М. М. Білінської, О. М. Петроє, УКРАЇНА 2030: публічне управління для сталого розвитку : Київ : НАДУ, 2020. Т. 3. С.159-161.

7. Федорчук І.І. Семантика категорії «організаційно-правовий механізм реалізації конституційного права на житло». Актуальні дослідження правової та історичної науки, 2021. Випуск 33. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3223.

8. Федорчук Іван. Правове забезпечення реалізації конституційного права на житло в Україні. Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції Двадцяті осінні юридичні читання «Права людини в сучасному світі проблеми теорії та практики» (м. Хмельницький, 1-2 жовтня 2021 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, С.136-138.

9. Федорчук І.І. Конституційний вимір історико-правових засад становлення права на житло. Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023, С. 544-547.

10. Федорчук І.І. Функції центральних органів виконавчої влади у сфері реалізації конституційного права на житло в Україні. Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід: матеріали V Міжнародної наукової конференції (м. Полтава, 08 листопада 2024 року). Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 176-179.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Олена Олександрівна ГАЛУС**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. На сторінці 71 автор виділяє три складові правового механізму забезпечення конституційного права на житло, а саме:

- нормативно-правові акти, як основа функціонування механізму забезпечення конституційного права на житло, тобто нормативно-правовий механізм забезпечення;

- суб'єкт правового механізму забезпечення конституційного права на житло, тобто, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, чия діяльність здійснюється у сфері житлової політики та безпосередньо чи опосередковано спрямована на забезпечення конституційного права на житло, які становлять, на нашу думку, інституційний механізм забезпечення права на житло;

- об'єкт праворегулюючої діяльності – житловий фонд.

На нашу думку, в структурі механізму забезпечення конституційного права на житло доцільніше виділяти нормативно-правовий та організаційно-правовий механізми забезпечення конституційного права на житло. Основними складовими організаційно-правового механізму забезпечення конституційного права на житло виступають самі суб'єкти права на житло (адже саме вони реалізують це право), а також органи публічної влади, підприємства, установи та організації, чия діяльність здійснюється у сфері житлової політики та безпосередньо чи опосередковано спрямована на забезпечення конституційного права на житло.

2. На сторінці 83 автор відносить до локальних нормативно-правових актів рішення органів місцевого самоврядування, зокрема рішення місцевих рад. На нашу думку, використання терміну локальний акт є недоцільним стосовно правових актів місцевого самоврядування. Адже локальні акти являють собою документальну форму вираження, приймаються уповноваженими суб'єктами управління організацій, тобто націлені на вирішення внутрішньо-організаційних питань діяльності відповідної організації (підприємства, установи).

3. Також на сторінці 83 автор зазначає, що предметом регулювання житлового законодавства є відносини між громадянами, державними та громадськими органами щодо: виникнення, здійснення і припинення права власності на житло; обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов; реалізації прав власників житла і користувачів житлом та визначення їх обов'язків; забезпечення збереження житлового фонду; оплати житлово-комунальних послуг. На нашу думку, доцільніше предмет регулювання житлового законодавства розширити, зокрема, віднести до нього відносини між громадянами, державними, муніципальними та громадськими органами, адже відповідно до частини 2 статті 47 конституції України громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону».

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Ірина Володимирівна СОЛОДКА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. У розділі 2.1. дисертаційного дослідження Федорчук Іван Ігорович наголошує на важливості в механізмі правового забезпечення конституційного права на житло в Україні локальних нормативно-правових актів. Як приклади, наводяться Рішення Хмельницької обласної ради від 15 березня 2012 р. №11-9/2012 «Про затвердження Цільової регіональної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та поліпшення житлово-побутових умов сільського населення «Власний дім» на 2012-2020 роки» та Рішення Хмельницької обласної ради від 20 грудня 2012р. № 18-14/2012 «Про затвердження Обласної програми забезпечення молоді житлом на 2013-2020 роки». Аналіз або обґрунтування наведених

активне здійснюється. Вважаємо, що доцільно проаналізувати акти органів місцевого самоврядування більш сучасного періоду, які будуть мати значення в контексті або євроінтеграційних процесів або російсько-української війни.

2. У розділі 2.1. дисертаційного дослідження міститься аналіз цілої низки законодавчих актів, які становлять основу законодавчого регулювання права на житло, серед яких Закони України «Про приватизацію державного житлового фонду», «Про житловий фонд соціального призначення», «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирних будинках», «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків», «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» тощо.

Проте автор не висловлює власне бачення та конкретні пропозиції їх вдосконалення, зокрема шляхом внесення до них змін із врахуванням міжнародних актів, які було проаналізовано попередньо та у зв'язку із євроінтеграційними процесами або російсько-українською війною, що обумовлює їх перегляд».

Офіційна опонентка – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри фінансового права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Оксана Анатоліївна МУЗИКА-СТЕФАНЧУК**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Викликає зауваження поняття «суб'єкти правового механізму забезпечення конституційного права на житло» (с.21 дисертації). Під такими суб'єктами розуміється: система органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, що взаємодіють між собою із метою перетворення норм права, закріплених у відповідних нормативно-правових актах, у практичну правомірну діяльність суб'єктів права у сфері суспільно-правових житлових відносин. Далі переходимо до визначення власне поняття «правовий механізм забезпечення конституційного права на житло» – це система законодавчих, підзаконних і локальних нормативно-правових актів, що спрямовані на створення належних і гідних умов реалізації, охорони та захисту (відновлення) природного, суб'єктивного, невідчужуваного, гарантованого на конституційному рівні державою права фізичної особи на набуття, правомірне користування та поліпшення житла на тих чи інших підставах. Отже, правовий механізм – це система певних нормативно-правових актів. Зовсім нелогічно виглядає визначення суб'єктів системи актів... На наш погляд, доцільно було би визначити суб'єктів правовідносин у сфері забезпечення конституційного права на житло (додавши сюди й громадян), а не суб'єктів правового механізму.

2. Неоднозначною є пропозиція регламентувати у національному законодавстві «забезпечення права на житло мігрантів та членів їх сімей відповідно до майбутніх міграційних зобов'язань України, зокрема, у частині надання тимчасового житла на час розгляду справи про отримання

відповідного статусу особам, щодо яких прийнято рішення про видворення, та, найголовніше, надання житла для постійного проживання сім'ям з дітьми означеної категорії» (с. 22 дисертації). З одного боку, Україна має брати на себе зобов'язання щодо адаптації вітчизняного законодавства, зокрема, міграційного, до вимог ЄС. З іншого боку, в сучасних умовах, коли є проблеми із забезпеченням житлом своїх громадян, зокрема тих, хто є ВПО, не варто створювати конфлікти між такими громадянами та мігрантами щодо першочергового забезпечення житлом.

3. На с.23 дисертації автором пропонується дві групи способів забезпечення реалізації конституційного права на житло: 1) способи, які є зобов'язальними за своєю природою і засновані на динаміці майнових відносин (наймання (оренда) житлового приміщення, безоплатне користування житловим приміщенням, комерційне наймання житлового приміщення, наймання спеціалізованого житлового приміщення); 2) способи, що мають речову природу, що ґрунтуються на статичності майнових відносин (придбання житла на праві власності або приватизація житла). На наш погляд, можливим є виділення третьої групи – змішаної, наприклад, щодо службового житла: право тимчасового користування житлом (зобов'язальний спосіб) з можливістю отримання такого житла на праві власності (спосіб, що має речову природу).

4. Є певні зауваження щодо назв структурних підрозділів роботи. Так, назва роботи співпадає з назвою підрозділу 2.2. Звідси виникає питання: а що ж треба досліджувати в інших підрозділах?

5. Дисертанту варто було би запропонувати проекти його законодавчих ініціатив. Це збагатило би практичну складову дослідження».

Офіційна опонентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, провідна наукова співробітниця відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака, **Ольга Євгенівна АВРАМОВА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Враховуючи висновок автора на стор. 35 про те, що право на житло, як конституційне, виникло з суміжних прав, таких як право на власність, право на недоторканність житла та право на захист житла, та враховуючи, що історична ретроспектива показує вплив європейської правової парадигми на формування сучасного розуміння цього права, постає питання: Які конкретні елементи європейської правової парадигми мали найбільший вплив на розвиток конституційного права на житло в Україні та чи існують особливості українського підходу, які відрізняються від європейських практик?»

2. На стор. 77 автор зазначає, що Цивільний кодекс України (ЦКУ), на відміну від Житлового кодексу України (ЖКУ), є більш сучасним та релевантним українським соціально-економічним і правовим реаліям нормативно-правовим актом, який безпосередньо урегульовує житлові правовідносини. У зв'язку з цим постає питання: Чи достатньо чітко у ЦКУ прописані механізми для забезпечення балансу між майновими правами

власників житла та правами осіб, які потребують соціальної підтримки в забезпеченні житлом?

3. На стор. 84 автор зазначає, що предметом регулювання житлового законодавства є відносини між громадянами, державними та громадськими органами щодо: виникнення, здійснення і припинення права власності на житло; обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов; реалізації прав власників житла і користувачів житлом та визначення їх обов'язків; забезпечення збереження житлового фонду; оплати житлово-комунальних послуг. У зв'язку з цим постає питання: Чому в цьому переліку не виокремлено відносини щодо проживання у житлі, управління багатоквартирними будинками та споживання житлово-комунальних послуг? Це потребує окремого роз'яснення під час публічного захисту.

4. Здобувачем визначено в цілому, з технічної точки зору, сучасне житло є архітектурним комплексом упорядкованого побуту, пов'язаного з поданням абонентських послуг, тобто забезпечене підключенням електрикою, водопостачанням, каналізацією, газифікацією, телебаченням, телефонним зв'язком. Зазначене вимагає дотримання правил користування всіма видами благоустрою, що закріплено у чинному законодавстві (с. 96). Чому у визначенні сучасного житла як архітектурного комплексу упорядкованого побуту, пов'язаного з поданням абонентських послуг, не враховано більш широкий спектр аспектів житлового забезпечення, таких як екологічні вимоги, енергоефективність або соціальні та культурні потреби мешканців, які також є важливими для формування комфортного та сталого середовища проживання? Наведе потребує додаткового уточнення під час публічного захисту дисертаційного дослідження».

Голова ради – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, **Олександр Олексійович БРИГІНЕЦЬ**. Виступ позитивний без зауважень.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Федорчуку Івану Ігоровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.056

Олександр БРИГІНЕЦЬ